

Hans Henrik Ramm

er en uavhengig petroleumsstrategisk rådgiver. Gjennom Ramm Communication utgir han "Behind The News", en publikasjon med analyser av relevante temaer knyttet til olje, gass, økonomi, vekstteori og norsk politikk. Foto: Olav Hegga

Bare noen dager etter at 25 etater og forskningsinstitusjoner bak Forvaltningsplanen slo fast at risikoen ved petroleumsvirksomhet i nordområdene er ekstremt liten, slo BP til med det som trolig allerede er historiens nest største oljeutslipp. Samtidig åpner den nye delelinjen nye muligheter, mens skifergass truer med å oversvømme gassmarkedet. Hva betyr alt dette for videre olje- og gassvirksomhet i nord?

Av Hans Henrik Ramm

Det vi i hvert fall kan si er at dette ikke er en kjedelig bransje. Alle disse nye forholdene skaper hver for seg store forandringer, utfordringer for Norge som olje- og gassnasjon, og nye spørsmål om hvor veien skal gå fremover.

Kunne ulykken skjedd i Lofoten?

Nå som vi nærmer oss beslutninger om områdene utenfor Lofoten og Vesterålen er det spørsmålet alle stiller seg naturligvis om ulykken med "Deepwater Horizon" kunne ha skjedd i Norge, og til og med utenfor Lofoten.

Jeg tror svaret på dette er: 1) Denne ulykken kunne ikke skjedd i Norge, men 2) Vi kan heller ikke i Norge fjerne all risiko for ulykker.

Det er ingen tvil om at sikkerheten er ivarettatt langt bedre i Norge enn i USA.

Før ulykken kom en ny rapport fra Veritas som påpekte at antall begivenheter på norsk og britisk sokkel som kunne ført til utblåsning bare har vært 4% av tilsvarende antall i Mexico-gulven, og at i dette kan tilskrives regelverket og geologiske forhold.

Etter ulykken kom amerikanske myndigheter opp med en lang rekke tiltak for å forbedre sikkerheten i USA. Det norske

Hva nå med olje- og gassvirksomheten?

AKTUELL BEREDSKAPSTEKNOLOGI: Rune Rørstad i Bodø Industri AS er en av idemakerne bak Nordic Seahunter

Petroleumstilsynet slo fast at de aller fleste av disse forlenget er gjennomført i Norge.

Det viktige er at man alltid har flere uavhengige barrierer mot en utblåsning. Selv om en av dem svikter - på grunn av tekniske eller menneskelige svakheter - skal de andre holde. Sannsynligheten for at alle svikter samtidig vil da være ekstremt lav.

Høringene i Kongressen har vist at BP i USA før ulykken tok en rekke snarveier som later til å ha svekket flere av barrierene samtidig, av økonomiske hensyn.

Det tror jeg hverken BP eller noen andre ville ha gjort i Norge. Og etter at ulykken først har skjedd,

og alle ser hva det koster, tror jeg ikke noen vil gjøre det noe sted.

I Norge opprettet oljeindustrien allerede for flere år siden et forum for brønnintegritet der selskapene får innsyn i hverandres operasjoner og utvikler en felles beste praksis som nettopp handler om å ta bedre og sikrere beslutninger. Dette skjer i samarbeid med Petroleumstilsynet som også har innsyn, og som slår ned på all farlig praksis.

Denne typen samarbeid er faktisk ulovlig i USA fordi man er redd for at selskapene slår seg sammen for å unngå konkurranse. I Norge klarer vi å gå en langt bedre balansegang mellom konkurranse og samarbeid, slik

at alle kan øke sin kompetanse og unngå lommer av dårlig kultur. Dette er en viktig side ved "den norske modellen".

Det helt spesielle med BPs ulykke er at det etter hvert har vist seg at det lekker så utrolig mye olje. Interne BP-dokumenter viser at det kunne vært så mye som 100.000 fat pr dag dersom ikke noen hindringer hadde bestått. Det viser at BP hadde funnet et kjempeløst. Dessverre er dette svært usannsynlig utenfor Lofoten og Vesterålen, der også dybde- og bunnforholdene er langt mindre krevende enn der BP boret.

Vi kan også bli bedre

Det er ikke dermed sagt at ikke også vi kan bli bedre. BPs ulykke

har satt søkelys på visse muligheter for å legge til eller styrke barrierer som også vi kan ta i bruk. Det kan redusere en allerede meget lav ulykkesrisiko ytterligere, men det er enda viktigere å få bedre tiltak for å redusere konsekvensene den dagen en ulykke virkelig inntreffer.

Norge ligger også langt foran USA i beredskap mot oljesøl på havoverflaten, fordi både oljeindustrien og myndighetene har gode institusjoner og planer, og fordi vi har utviklet en sterk spesialisert industri, særlig i Nord-Norge. Det som BP-ulykken har vist, er at hele verden mangler teknologi for å stanse et utslipp på dypt vann uten å måtte vente på en avlastningsboring. Dette er et teknologihull som oljeindustrien og myndighetene over hele verden nå kommer til å satse hardt på å fylle. Ingen har bedre muligheter for å knekke denne nøtten enn norsk industri. Her venter et potensielt kjempemarked på den som har de beste idéene. Også for bekjempelse av oljesøl som når land er det behov for bedre teknologi.

Åpningen for en nordnorsk klynge?

Kanskje det virker kynisk å tenke slik akkurat nå, men ulykken kan gi store muligheter for Norge og norsk industri - kanskje særlig i Nord-Norge.

Det som har gjort norsk leverandørindustri til verdens beste er at vi har klart å utvikle en sterk nasjonal petroleumsklynge der alle bedriftene tjener på hverandres kunnskap og fremgang. Denne klyngen er sammensatt av flere regionale delklynger, som boreteknologi på Sørlandet, maritim teknologi på Nordvestlandet, undervannsteknologi på Kongsberg og videre ned mot Oslo, maritim

Norwegian Welding Control AS
Tlf 99 54 31 90, Harstad
www.noweco.no

Part of Group

Welding
technology
services and
inspection.
Training and
certification

NORD-NORSK KLYNGE FOR BEREDSKAPSTEKNOLOGI:

Nettopp har Bodø Industri AS i Bodø, (leies av Bodø kommune og Nordland fylke) Arctic Spill Control AS i Narvik, Nortense AS fra Fiskebøl i Vesterålen og Elba AS fra Vestfossen lansert ett nytt oljevernkonsept. Det var etter Full City-forliset at de fire bedriftene gikk sammen for å finne en effektiv måte å samle opp olje på. I sommer er det ett år siden oljetanker Full City forliste utenfor Langesund. Bildene fra den tilgrisede kysten fikk Nordlands-bedriftene til å ta affære. Ideen til selskaperens konsept er små båter med opprenskingsutstyr som skal kunne kjøre opp på land, for å komme lettere til de utsatte områdene. Der skal mannskapet bruke slanger til

å suge opp oljen mellom tang og fjæresteiner. Deretter vil slanger brukes til å blåse ut mose. Denne mosen vil trekke opp den siste oljefilmen som ligger på steiner og vann. "Skjærgårdstraktorene" består av tre katamarankonstruerte, robuste småbåter utstyrt med kraftige pumper, slanger og oppsamlingsstanker. Båtene, som komplett vil koste rundt 1 million kroner, kobles i kjede som et tog og kjøres på land i fjæra. Der kan mannskapet umiddelbart komme i gang med opprenskning av oljesøl. En eller to "vogner" kan kobles fra og gå videre til andre opprenskningsplasser med nødvendig utstyr. Opprinnelig var farkosten utviklet som beredskapsbåt for Norges Røde Kors. Systemet er beregnet på strandsonereberedskapen

og finansiell tjenesteyting i Oslo, selvsagt den brede og tette klyngen rundt Stavanger, og teknologigimiljøene i Trøndelag.

Flere av disse har oppstått helt uventet og uten noen myndighetsplanlegging, fordi noen hadde de riktige idéene samtidig med at verden trengte noe nytt.

Det store spørsmålet er når vi skal få en lignende spesialisert klynge i Nord-Norge. Er ikke omtrent alt "opptatt" allerede?

Kanskje tiden nå nettopp er inne til å finne svaret. Vi vil nå få en voldsom global etterspørsel etter alle former for teknologi for å bedre sikkerheten og redusere konsekvensene. Nord-Norge er allerede i gang med noe av dette. Kanskje dette kan bli starten på en nord-norsk klynge for alle former for beredskapsteknologi?

Den mest spennende offshore-regionen

Norsk sokkel har alltid vært et attraktivt sted å være for selskaper som vil drive offshore, men

de siste ti årene har interessen vært dalende fordi vi ikke har villet åpne nye områder. Samtidig flytter de fleste oljeselskaper nå store ressurser på land for å være med i jakten på skifer-gassen og annen ukonvensjonell olje og gass.

Nå har amerikanerne fått panikk, og utsteder moratorier og forbud som mange frykter kan spre seg og føre til sterk reduksjon av oljeproduksjonen og ytterligere innskrenkning av handlerommet for internasjonale oljeselskaper, allerede sterkt begrenset av landene som reserverer ressursene for sine statsoljeselskaper. En av virkningene kan bli et press oppover på oljeprisen.

Dette kan Norge også snu til sin fordel, hvis vi klarer å la være å reagere med panikk, men heller med en kraftig offensiv for å bedre sikkerhet og beredskap, samtidig som vi går videre med åpning av nye områder. Ved å vise at vi ikke er redd for utfordringer, men heller vil videreføre

vår meget gode historie for å møte dem, kan vi bekrefte og forsterke vår ledelse som offshoreprodu-sent og teknologiskaper. Høyere oljepriser, reduserte muligheter i andre regioner og økt bevissthet om sikkerhet og beredskap er akkurat hva vi trenger for å ta et skikkelig skritt fremover.

”Det som har gjort norsk leverandørindustri til verdens beste er at vi har klart å utvikle en sterk nasjonal petroleumsklynge...

Da må vi smi mens jernet er varmt. Vi må få tatt åpningsbeslutningen om Lofoten og Vesterålen, komme i gang med seismiske undersøkelser i det tidligere omstridte området så snart blekket på avtalen er tørt, videreføre utredningene om Jan Mayen, og etter hvert rykke frem

i Barentshavet Nord.

Dette betyr ikke "tut og kjør". En åpningsbeslutning for Lofoten og Vesterålen betyr f.eks ikke at vi skal slå oss til ro med det nåværende nivået for sikkerhet og beredskap. Det er uansett langt frem til leting, utbygging og produksjon. Poenget er at vi må bli kvitt usikkerheten og få satt oss klare mål for hva vi vil, slik at alle hoder kan komme i gang med å finne de beste løsningene.

Ikke i bakleksa

Dette omfatter også hvordan LoVe-regionen selv kan få beste mulig utbytte av virksomheten. Akkurat nå har LoVe en klar tidsmessig ledelse på de andre områdene, også på det som skal bli Barentshavet Øst. Ved en åpningsbeslutning vil det bli her den nye norske teknologifronten skal gå, særlig for sikkerhet og beredskap. Hvis vi venter, vil det selvsagt være uheldig for hele nasjonen og hele industrien, men også for regionen, fordi den da kan komme i bakleksa på den teknologiske utviklingen etter som andre områder rykker nærmere.

Vi må huske på at studiene om ringvirkninger baserer seg på hva utredningene kan forutse ut fra dagens næringsstruktur. Resten handler om muligheter og kreativitet.

Vi må finne mer gass

Det er i det siste kommet frem opplysninger om at vi kan få et tidligere fall i produksjon av norsk gass enn tidligere ventet. Det er neppe så ille som svenske professorer vil ha det til, men må likevel tas alvorlig. Hva enn mange måtte tro, er gass den aller beste klimaløsningen, og Europa vil fortsatt etterspørre stadig mer gass, som de venter at Norge skal være i første rekke til å skaffe.

Om 10-15 år vil resten av Europa, inklusive Sverige, sannsynligvis komme godt i gang med produksjon av sin egen skifer-gass på land. Det er ikke slik at denne vil utkonkurrere norsk gass, men det betyr at vi må passe på våre markedsandeler og bidra til at hele verden forstår viktigheten av å bruke gass i klimapolitikken. Får vi dette til, vil det bli god plass i Europa til både norsk og russisk gass og europeiske skifer-gass, fordi Europa bruker utrolig mye kull som bør fases ut.

Konklusjonen er at vi som alltid må bruke pågangsmot og teknologi for å utnytte de mulighetene som de globale begivenhetene byr på, uansett hvordan de ser ut ved første øyekast.

RWE Dea Norge

MILJØKOMPETANSE FOR FREMTIDENS UTFORDRINGER.

RWE Dea har ledende kompetanse fra olje- og gassutvinning i miljø-sensitive områder. Vi har vært tilstede i Norge siden 1973 gjennom RWE Dea Norge, og er partner i flere lete- og produksjonslisenser på norsk sokkel. Et av våre viktigste prosjekter i Tyskland er det store oljefeltet Mittelplate, som ligger i nasjonalparken Wattenmeer i Schleswig-Holstein i Nordsjøen. Her har vi operert i over 20 år - uten skadelige utslipp til sjø.

På Mittelplate har RWE Dea satt en rekke høye miljøstandarder, som vi tar med oss videre til våre andre aktiviteter. Miljøbevissthet krever langsiktighet og vi har den finansielle styrken som er nødvendig for å kunne tenke og handle med et langsiktig perspektiv.

RWE
The energy to lead

Renholdsservice as
en ren investering

Hovedkontor Skjervøy - Avd. Tromsø
Tlf. 777 77 900 - Avd. Finnsnes
firmapost@renholdsservice.as - Avd. Hammerfest
www.renholdsservice.as - Avd. Alta

Daglig renhold • Temporært renhold
Vikartjenester • Engros

